

การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์
วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
Development of Creative Writing Skill Using Synektics Model of
The Thai Language for Prathom Suksa 6 Students under the Jurisdiction of
Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3

ปวีณา วงเวียน¹ และธีรวุฒิ เอกะกุล²
Paweena Wongwian¹ and Theerawut Akakul²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ 2) เปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอนซินเนคติกส์หลังปฏิบัติการกับก่อนปฏิบัติการ 3) เปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนที่สอนโดยใช้รูปแบบการสอนซินเนคติกส์กับสอนปกติ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 64 คนเป็นกลุ่มทดลองและควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแผนการจัดการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมแบบทดสอบระหว่างเรียน แบบทดสอบท้ายวงจร และแบบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีค่าอำนาจจำแนก ค่าความยากตั้งแต่ 0.32 – 0.54 และ 0.41–0.52 ค่าความเชื่อมั่น 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติพื้นฐานและการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอนซินเนคติกส์มีทั้งหมด 3 วงจร ก่อนและหลังปฏิบัติการ วงจรที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ย 15.24 และ 34.50 คิดเป็นร้อยละ 37.50 และ 72.50 ตามลำดับ วงจรที่ 2 คะแนนเฉลี่ย 26.44 และ 43.56 คิดเป็นร้อยละ 44 และ 76 ตามลำดับ วงจรที่ 3 คะแนนเฉลี่ย 15.12 และ 24.76 คิดเป็นร้อยละ 46.67 และ 80 ตามลำดับ แสดงว่ารูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์สามารถพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนให้สูงขึ้นคือ มีผลการพัฒนาด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการ
2. นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์, รูปแบบการสอนซินเนคติกส์

¹ คุรุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
2/10 ถ.พรหมเทพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000 Email : Paweena-Kid2011@hotmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop a creative writing skill using Synectics Model of teaching, 2) compare the results of the development of a creative writing skill before and after using Synectics Model of teaching, and 3) compare the result of the development of creative writing skill between the students taught by using Synectics Model and those taught by a conventional method. The samples were 64 Prathom Suksa 6 students divided into an experimental group and a control group. The research instruments were lesson plans, a behavior observation form, while-learning test, end-of-the-cycle test, and a test assessing writing ability with discrimination power ranging from 0.26 to 0.54. difficulty index ranging from 0.38 to 0.58, and reliability of 0.91. The statistical procedures for data analysis were basic statistics and t-test.

The research findings were as follows:

1. The development of creative writing skill using Synectics Model of teaching had three cycles. Cycle 1, before and after the development, the average scores were 15.24 and 34.50 or 37.50%, and 72.50% respectively. Cycle 2, before and after the development, the average scores were 26.44 and 43.56 or 44% and 76% respectively. Cycle 3, before and after the development, the average scores were 15.12 and 24.76 or 46.67% and 80% respectively.
2. The students in the experimental group had developed creative writing skill after teaching significantly higher than before teaching at the critical level .01, and they had developed creative writing skill significantly higher than the control group at the critical level .01.

Keywords: Creative Writing Skill, Synectics Model of Teaching

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2551 : 1) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้มีจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนหลักสูตรในการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลสู่การเพิ่มคุณภาพผู้เรียนในด้านความสามารถและทักษะสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 คือ ให้ผู้เรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง คิดเลขคล่อง มีทักษะการคิดพื้นฐาน ทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย

ภาษาไทยจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่คนไทยทุกคนเรียนและฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญทั้งเนื้อหาสาระและกฎเกณฑ์ทางภาษาจนสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง อันประกอบด้วย การอ่าน การฟัง การดู การพูด และการเขียน โดยเฉพาะการเขียนนับว่าเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์มากเพราะการเขียนเป็นเครื่องมือ

ที่ใช้บันทึกหรือถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ จากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่าน ดังนั้นจะต้องอาศัยความรู้หลักการวิธีการหลักเกณฑ์และประสบการณ์ที่เพียงพอเหมาะสม จึงจะสามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดอารมณ์ความรู้สึกประสบการณ์ข่าวสารและจินตนาการจากผู้เขียนไปสู่ผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร (กองทัพ เคลือบพินิจกุล 2542 : 122-124) ซึ่งสอดคล้องกับอวลีย์ มาศจรัส (2545 : 2) ที่ได้กล่าวถึงการเขียนไว้ว่า การเขียนมีความสำคัญต่อการสื่อสารระหว่างกันไม่น้อยไปกว่าการพูด การที่จะทำให้ผู้รับสารหรือผู้อ่านเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อสารอย่างถูกต้อง ผู้เขียนจะต้องจัดระเบียบความคิดออกมาอย่างเป็นระบบ และต้องเลือกใช้ถ้อยคำภาษาในการเขียนที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อสื่อความหมายที่ตนเองต้องการอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

การเขียนเป็นสื่อที่ให้อ่านเข้าถึงอรรถรสเข้าใจรับรู้ถึงเป้าประสงค์และสามารถรับรู้ในใจของผู้เขียนได้ โดยผู้เขียนต้องฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญและใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้ถูกต้องซึ่งการเขียนแต่ละประเภทจะมีกลวิธีการเขียนที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับเจตนาหรือความต้องการของผู้เขียนที่จะเสนอเรื่องประเภทใดอย่างไร การเขียนที่มีประสิทธิภาพนั้น นอกจากจะสื่อสารให้คนเข้าใจแล้ว ต้องแสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นงานเขียนที่เกิดจากจินตนาการของผู้เขียนเอง โดยที่มีได้ลอกเลียนแบบผู้อื่น มีอิสระที่จะคิดรูปแบบใหม่ ๆ แตกต่างไปจากแนวเดิมที่มีอยู่ มีความน่าสนใจไม่ซ้ำแบบใคร เป็นผลงานที่มีคุณค่าทางความคิดริเริ่มอย่างเด่นชัดซึ่งการเขียนประเภทนี้เรียกว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ (ปราณี สุรสิทธิ์ 2541 : 57) เช่นเดียวกับสุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์มรรย (2533 : 190) กล่าวว่า การเขียนสร้างสรรค์คือการเขียนเรียบเรียงความรู้ความคิดประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรจะเป็นข้อความสั้น ๆ ทำนองคำขวัญร้อยแก้วสั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนต่าง ๆ เหล่านี้จะมีเอกภาพมีความเป็นตัวของตัวเองทั้งในด้านความคิดและการใช้ภาษาเรียบเรียง นอกจากกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแล้วการเขียนเชิงสร้างสรรค์ยังมีความสำคัญต่อกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพราะทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ล้วนจำเป็นต้องใช้ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานในการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ทั้งสิ้น ในการฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำเป็นที่จะต้องปลูกฝัง เร่งพัฒนาและส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียนจากงานวิจัยและตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการพบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาเป็นช่วงสำคัญในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาเป็นอย่างดี แม้จะเป็นที่ตระหนักว่าการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะที่นักเรียนควรได้รับการฝึกฝนและถูกบรรจุในหลักสูตรก็ตาม ยังมีอุปสรรคต่าง ๆ มากมายส่วนใหญ่ได้แก่ ปัญหาเริ่มต้นของนักเรียนมักจะอยู่ตรงที่จะเขียนอะไรและเขียนอย่างไร จุดเริ่มต้นของการเขียนคือการคิดให้กระจ่าง ผู้ที่มีความรู้ด้านต่าง ๆ มากมายยังไม่สามารถที่จะเขียนได้ดี ถ้าหากไม่มีความคิดหรือขาดจินตนาการ (ขจิตพรพรณ ประดิษฐ์ 2535 : 2) ดังนั้นในการเขียนผู้เขียนจะต้องฝึกและรู้จักใช้การคิด รู้จักจัดลำดับความสำคัญของข้อคิด และเรียบเรียงออกมาเป็นเรื่องราวที่สื่อความหมายได้ตรงกันทั้งผู้เขียนและผู้อ่าน นอกจากนี้ความคิดยังเป็นพื้นฐานของการเขียน การพัฒนาทักษะการเขียนจึงควรพัฒนาควบคู่ไปกับทักษะการคิดกล่าวคือ นักเรียนต้องคิดได้ คิดเป็น ก่อน จึงจะนำไปสู่การสร้างผลงานเขียนที่ดีและสร้างสรรค์ได้ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในเกิดกับนักเรียนนั้น ขึ้นอยู่กับเทคนิคและวิธีสอนของครู และการฝึกปฏิบัติที่ถูกวิธี ซึ่งวิธีสอนเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในตัวนักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับครูที่จะเลือกเทคนิคและวิธีสอนที่กระตุ้น ส่งเสริม และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนให้พัฒนาขึ้นนั่นเอง จากการศึกษาพบว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ (Synectics Model) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ดียิ่งขึ้น วนิช สุธาร์ตน์ (2547 : 268) กล่าวว่า กิจกรรมซินเนคติกส์ เป็นกลวิธีของการฝึกความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยวิธีการอุปมาอุปไมย หรือเปรียบเทียบ สิ่งที่ต้องการเรียนรู้กับสิ่งที่นักเรียนคุ้นเคย หรือดัดแปลงสิ่งที่คุ้นเคยให้แปลกออกไป วิธีการซินเนคติกส์ ประกอบด้วย การเปรียบเทียบตรง การเปรียบเทียบสัญลักษณ์ และการเปรียบเทียบด้วยการพ้องผัน เปรียบเทียบจากจินตนาการซึ่งเป็นเทคนิคประการหนึ่งในการพัฒนาสมองซีกซ้าย และซีกขวาให้แก่บุคคลเพื่อเผชิญการเปลี่ยนแปลง

ของสังคมในอนาคต การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ (O-NET) รายวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาโนนกลางตอนจิกมีผลคะแนนเฉลี่ย ในปีการศึกษา 2557 มีผลคะแนนเฉลี่ย 46.68 ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามจุดเน้นของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2556 และปีการศึกษา 2557 ในด้านทักษะการเขียนคล่อง และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัยอยู่ในระดับพอใช้และระดับควรปรับปรุงเป็นส่วนใหญ่

จากความสำเร็จและเหตุผลในข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนจึงสนใจที่แก้ปัญหาในด้านทักษะการเขียนก่อน ผู้วิจัยจึงสนใจเลือกแนวทางในการแก้ปัญหากลุ่มการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนแบบจินตนิพนธ์ ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนให้แก่ นักเรียน อันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อปฏิบัติการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบจินตนิพนธ์ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบจินตนิพนธ์ หลังปฏิบัติการกับก่อนปฏิบัติการ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3
3. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบจินตนิพนธ์กับกลุ่มสอนปกติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้การวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 โนนกลางตอนจิก ตำบลตอนจิก อำเภอพิบูลมังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานีเขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จากนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 306 คน จาก 14 โรงเรียน
2. ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 3 โนนกลางตอนจิก อำเภอพิบูลมังสาหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง คือ นักเรียนโรงเรียนบ้านนาเจริญ จำนวน 34 คน กลุ่มควบคุม คือ นักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านตอนจิก (จรรยาพร) จำนวน 32 คน
3. ตัวแปรที่ศึกษาตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการสอน 2 วิธี ได้แก่ รูปแบบการสอนแบบจินตนิพนธ์และการสอนปกติ ตัวแปรตาม คือ ทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย เริ่มปฏิบัติการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ใช้เวลา 12 ชั่วโมง ใน 3 สัปดาห์

5. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเป็นเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีเนื้อหาสาระดังนี้ การสร้างคำจากการประสมอักษร การสร้างคำจากการประสมคำ การสร้างคำจากรูปภาพ การเขียนประโยคเพื่อการสื่อสาร การเขียนคำขวัญ คำอวยพร ประกาศ การเขียนเรื่องจากภาพ เขียนนิทานและการเขียนเรื่องตามจินตนาการโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ จำนวนแผนการจัดการเรียนรู้ 12 แผน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการดำเนินการทั้งหมด 3 วงจรดังนี้ วงจรที่ 1 ปฏิบัติการตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 (การสร้างคำจากการประสมอักษร การสร้างคำจากการประสมคำ การสร้างคำจากรูปภาพ การเขียนคำคล้องจอง) วงจรที่ 2 ปฏิบัติการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-9 (การเขียนประโยคเพื่อการสื่อสาร การเขียนคำขวัญ การเขียนคำโฆษณา การเขียนประกาศ การเขียนคำอวยพร) และวงจรที่ 3 ปฏิบัติการตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10-12 (การเขียนเรื่องจากภาพ การเขียนนิทาน การเขียนเรื่องตามจินตนาการ) แต่ละวงจรประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ 3) ขั้นสังเกตการณ์ และ 4) ขั้นสะท้อนการปฏิบัติการเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 3 ประเภท คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ การวิจัยปฏิบัติการจะมีลักษณะเป็นบันไดเวียน กระทำซ้ำตามวงจรจนกว่าได้ผลการปฏิบัติการตามจุดมุ่งหมาย ทั้ง 3 วงจรและทดสอบหลังเรียนเพื่อประเมินผลสรุป ซึ่งในแต่ละวงจรจะมีขั้นตอนในการดำเนินการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ 3) ขั้นการสังเกตการณ์และ 4) ขั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อสะท้อนผลจากข้อมูลที่ผ่านมา เพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในวงจรถัดไป เมื่อครบทุกวงจรทดสอบความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อเปรียบเทียบความก้าวหน้าหลังปฏิบัติการพัฒนา 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบทดสอบท้ายวงจร และ 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แบบอัตนัย มีทั้งหมด 7 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้เปรียบเทียบผลคะแนนแบบทดสอบท้ายวงจร และแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน ของกลุ่มทดลอง โดยใช้ t-test Dependent และเปรียบเทียบผลคะแนนแบบทดสอบท้ายวงจรและแบบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t-test Independent ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต และบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ของผู้วิจัย ประมวลผลสรุป วิเคราะห์ ตีความและสรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. การปฏิบัติการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังสิ้นสุดการปฏิบัติการได้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ จำนวน 12 แผน ปฏิบัติการ 3 วงจร ประกอบด้วย 1) วงจรที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 (การสร้างคำจากการประสมอักษร การสร้างคำจากการประสมคำ การสร้างคำจากรูปภาพและการเขียนคำคล้องจอง) 2) วงจรที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-9 (การเขียนประโยคเพื่อการสื่อสาร, การเขียนคำขวัญ, การเขียนคำโฆษณา, การเขียนประกาศ และการเขียนคำอวยพร) และ 3) วงจรที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10-12 (การเขียนเรื่องจากภาพ, การเขียนนิทานและการเขียนเรื่องตามจินตนาการ) เน้นให้นักเรียนได้เกิดทักษะกระบวนการทางภาษาทั้ง 4 ทักษะ กิจกรรมทั้ง 6 ขั้นตอน (ขั้นตอนการสอนแบบซินเนคติกส์ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นการสร้างอุปมาแบบตรงหรือเปรียบเทียบแบบตรง 3) ขั้นการสร้างอุปมาบุคคลหรือเปรียบเทียบบุคคลกับสิ่งของ 4) ขั้นการสร้างอุปมาคำคู่ขัดแย้ง 5) ขั้นการอธิบายความหมายของคำคู่ขัดแย้ง และ 6) ขั้นการนำความคิดใหม่มาสร้างสรรค์งาน) ในรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้ประสบการณ์จากการได้ปฏิบัติจริง สามารถนำความคิดมาเขียนสื่อความอย่างสร้างสรรค์ ผลงานของตนให้มีประสิทธิภาพ นักเรียนได้ทำแบบทดสอบก่อนเรียน ใบงาน แบบทดสอบหลังเรียนที่เหมาะสมกับวัย นำข้อบกพร่องในวงจรปฏิบัติการที่ 1 เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาแล้วนำไปใช้ในวงจรถัดไปโดยปรับเนื้อหาบางแห่งให้เหมาะสมและง่ายขึ้นเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย นักเรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ครบถ้วน นักเรียนได้ฝึกการอยู่ร่วมกัน ได้พัฒนาทักษะความคิดและเขียนสร้างสรรค์ด้วยความสนุกสนาน สามารถเชื่อมโยงความรู้กับเรื่องราวในชีวิตประจำวันได้ เมื่อสิ้นสุดปฏิบัติการนักเรียนมีผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่สูงขึ้น

2. การเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังปฏิบัติการกับก่อนปฏิบัติการพบว่า นักเรียนมีผลคะแนนเฉลี่ย 58.58 และ 36.02 ตามลำดับ และคิดเป็นร้อยละ 77.17 และ 48.57 ตามลำดับ แสดงว่านักเรียนมีผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. การเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่สอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์กับกลุ่มสอนปกติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่านักเรียนมีคะแนนการทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังปฏิบัติการ เฉลี่ย 58.58 และ 37.47 คิดเป็นร้อยละ 77.14 และ 54.29 ตามลำดับ แสดงว่า นักเรียนกลุ่มที่สอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์มีผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังปฏิบัติการสูงกว่ากลุ่มที่สอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยตามรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้แนวทางการดำเนินงานตามหลักการวิจัยตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1990 : 32-A, อ้างถึงใน ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ 2537 : 11-15) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อนผลหลังการปฏิบัติการพบว่า

1. การปฏิบัติการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดย

การใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นวางแผน 2) ขั้นปฏิบัติการ 3) ขั้นสังเกตการณ์ 4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการซึ่งการปฏิบัติการมีลักษณะเป็นบันไดเวียนกระทำซ้ำตามวงจรปฏิบัติการจนกว่าจะได้ผลการปฏิบัติการตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ครูผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลในห้องเรียนของตนเองทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ แล้วนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาในวงจรวิจัยถัดไป หลังสิ้นสุดการปฏิบัติการครบทั้ง 3 วงจร สอดคล้องกับแนวคิดของ อีรวุฒิ เอกะกุล (2553 : 50-51) กล่าวว่าการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนเป็นการดำเนินการวิจัยที่เป็นวงจร (Circle) ตามลำดับก่อน-หลัง ที่นักวิจัยได้วางแผนไว้ ด้วยวงจรการวิจัยที่เป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกตผล และขั้นสะท้อนผลกลับ เมื่อดำเนินการวิจัยครบทั้ง 3 วงจรปฏิบัติการ ทำให้ได้นวัตกรรมที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนดังนี้ 1) ได้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ จำนวน 12 แผน 12 ชั่วโมง ประกอบการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งการนำรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ เป็นวิธีการที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้สมองคิดหาคำตอบ นักเรียนได้ฝึกใช้ความสามารถทางด้านการคิด เพื่อสร้างคำที่แปลกใหม่ มาพัฒนาผลงานของตนเองอย่างสร้างสรรค์และไม่ซ้ำใคร สามารถนำทักษะความรู้ที่จากประสบการณ์ในห้องเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสร้างสรรค์

พิตนา แคมมณี (2553 : 252-253) ได้กล่าวว่รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ คือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยอาศัยกระบวนการเปรียบเทียบตามลำดับขั้นตอนจากสิ่งที่คุ้นเคยไปจนถึงสิ่งที่ไกลหลาย ๆ ลักษณะ มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไปสู่กระบวนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้ ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบประกอบด้วย 6 ขั้นตอน การเอาตัวเองไปเปรียบเทียบกับสิ่งอื่น การเปรียบเทียบทางตรง และการเปรียบเทียบโดยใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งกัน นักเรียนได้ฝึกคิดโดยไม่ยึดติดอยู่แต่ภายในกรอบ เปิดใจยอมรับสิ่งใหม่ ๆ มากขึ้น เกิดแนวคิดใหม่ ๆ นำความคิดใหม่ ๆ นั้นไปใช้เป็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์งานของตน ผลงานมีความแปลกใหม่ น่าสนใจมากขึ้นและนักเรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าของการคิดและความคิดของผู้อื่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของชัยวาทย์ สร้อยเงิน (2553 : 69-72) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมซินเนคติกส์ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบซินเนคติกส์ มีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสามารถเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่สอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกับภุชญา ศิลปะนรเศรษฐ์ (2553 : 103-138) ได้ทำการวิจัยการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรูปแบบซินเนคติกส์กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบแผนผังความคิด พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ วิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังปฏิบัติการสูงกว่าก่อนปฏิบัติการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากใช้รูปแบบการสอนซินเนคติกส์เป็นการใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนคิดแปลกใหม่คิดเปรียบเทียบในสิ่งต่าง ๆ ว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไรเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองโดยการฝึกปฏิบัติแล้วนำไปสู่ทักษะด้านการฟังพูดอ่านและเขียนอย่างมีประสิทธิภาพจึงทำให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้อยู่ตลอดเวลาส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกุสุมา หงส์ปิมา (2555 : 75-76) พบว่า การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบซินเนคติกส์ เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่สอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์กับกลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติ หลังปฏิบัติการผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลการทดสอบหลังปฏิบัติการสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ดำเนินการสร้างโดยผ่านขั้นตอนต่าง ๆ อย่างละเอียด มีลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้ได้คิดเป็นอันนำไปสู่การทักษะการเขียนสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิด คิดเป็นลำดับขั้นตอนอย่างเกี่ยวเนื่องกัน โดยครูมีหน้าที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เตรียมแหล่งข้อมูล เอกสาร แหล่งวิทยาการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระดับการเรียนรู้ มีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือตามขั้นตอน ตลอดจนปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขจนได้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริงจากใบความรู้ ใบงาน และทำแบบทดสอบท้ายวงจร จึงทำให้นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยรูปแบบการสอนแบบซินเนคติกส์มีผลการพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่สอนปกติ แสดงว่าการปฏิบัติการในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ศศพร เดชะกุล (2553 : 35) ได้กล่าวว่า การสอนแบบซินเนคติกส์เกิดจากการนำกระบวนการคิดสร้างสรรค์ซึ่งสามารถพัฒนาได้และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้บังเกิดผลงานในทางสร้างสรรค์ได้ สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2547 : 48, อ้างถึงใน กุสุมา หงส์บินมา 2555 : 17) ได้กล่าวไว้เช่นกันว่าการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ครูจัดสถานการณ์ให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่ของตนเองโดยครูจะเป็นผู้ช่วยเหลือในการตรวจสอบความรู้ใหม่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kleiner (1991 : 368-A) เรื่องผลของการฝึกใช้ซินเนคติกส์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ การทดลองแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลองใช้ซินเนคติกส์กับกลุ่มควบคุมเรียนตามคู่มือครู พบว่ากลุ่มทดลองสามารถอธิบายโน้ตค้นทางวิทยาศาสตร์ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ในการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลก่อนเริ่มทำการสอน ครูควรสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจระหว่างครูและนักเรียนก่อนเรียน และอธิบายขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ให้นักเรียนเข้าใจขั้นตอนและวิธีการจัดการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้โดยใช้การสอนแบบซินเนคติกส์เน้นให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองให้มากที่สุดด้วยการระดมสมอง อภิปราย Mind Mapping ฝึกการคิดวิเคราะห์ ถ้าแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก รวมทั้งควรมีการปรับเปลี่ยนเวลา สถานที่ บรรยากาศในการเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิดและพัฒนางานเขียนได้อย่างเต็มที่

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรพัฒนาสื่อและใช้สื่อที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

1. ควรมีการศึกษากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาและระดับชั้นเรียน

2. ควรพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กฤษณา ศิลปะนรเศรษฐ. การพัฒนาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบแผนผังความคิด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- กองทัพ เคลือบพินิจกุล. การใช้ภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2542.
- กุสุมา หงส์ปิ่นมา. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยแบบซินเนคติกส์ เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2555.
- ขจิตพรพรรณ ประดิษฐ์พงศ์. การพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้กิจกรรมซินเนคติกส์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- ชัยวาทฤทธิ์ สร้อยเงิน. การพัฒนาความสามารถการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมซินเนคติกส์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2553.
- ถวัลย์ มาศจรัส. การเขียนเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาอาชีพ ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติและหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: เซ็นจูรี, 2545.
- ทิตนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- ธีรวัฒน์ เอกะกุล. การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research). พิมพ์ครั้งที่ 3. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป, 2553.
- ปรานี สุรสิทธิ์. การเขียนเชิงสร้างสรรค์เชิงวารสาร. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, 2541.
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. “การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research),” วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 17, 2 (มิถุนายน – กันยายน 2537) : 11 – 15.
- วนิช สุรรัตน์. ความคิดและความคิดสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2547.
- ศศพร เตชะกุล. การพัฒนาชุดกิจกรรมทัศนศิลป์สร้างสรรค์แบบเทคนิคซินเนคติกส์สำหรับเด็กหญิงระดับชั้นประถมศึกษาของสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญพร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2553.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2533.
- Kemmis, Stephen and Robin Mc Taggart. *The Action Research Planer*. 3rd ed. Victoria: Brown Prior Anderson National Library of Australia Cataloguing In Publication Data, 1990.
- Kleiner, Charles S. “The Effect of Synectics Training on Students’ Creativity and Achievement in Science,” *Dissertation Abstracts International*. 2, 3 (July 1991): 368 – A.